

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246525

การมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่
จังหวัดขอนแก่น

THE PARTICIPATION OF VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS IN THE
PREVENTION AND CONTROL OF DENGUE HEMORRAGIC FEVER
AT NONGNAMSAI SUB-DISTRICT BANPHAI DISTRICT
KHON KAEN PROVINCE

นางฉลวย ศรีภา

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

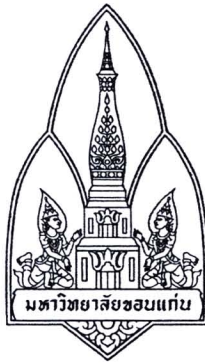
พ.ศ. 2553

600250964

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

246525

การมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่
จังหวัดขอนแก่น

THE PARTICIPATION OF VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS IN THE PREVENTION
AND CONTROL OF DENGUE HEMORRAGIC FEVER AT NONGNAMSAI
SUB-DISTRICT BANPHAI DISTRICT
KHON KAEN PROVINCE

นายกฤษ ตะภา

วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

การมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่
จังหวัดขอนแก่น

นายกฤษ ตะภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

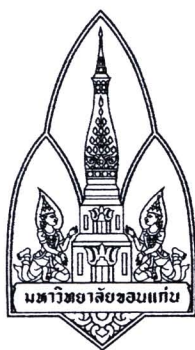
พ.ศ. 2553

**THE PARTICIPATION OF VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS IN THE PREVENTION
AND CONTROL OF DENGUE HEMORRAGIC FEVER AT NONGNAMSAI
SUB-DISTRICT BANPHAI DISTRICT
KHON KAEN PROVINCE**

Mr.KRIT TAPHA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC HEALTH
IN PUBLIC HEALTH ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL KHON KEAN UNIVERSITY**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หลักสูตร

สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารสาขารณสุข

ชื่อวิทยานิพนธ์: การมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัคร
สาขารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นายกฤษ ตะภา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์: อาจารย์ ดร.มกราพันธุ์	จุฑารสก	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์พรทิพย์	คำพอ	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์	บัวผัน	กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ บัวผัน)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมาคย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(รองศาสตราจารย์พิษณุ อุดมมะเวทิน)

คณบดีคณะสาขารณศาสตร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กฤษฎา 2553. การมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ บัวผัน

บทคัดย่อ

246525

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา แบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการสนับสนุนองค์กร ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวนประชากร 143 คนโดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน ตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาช 0.94 และการสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แจกแจงข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.4 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 45.1 อายุเฉลี่ย 49.3 ปี(S.D.=9.81)อายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 64 ปี อาชีพเกษตรกร/ทำนา ร้อยละ 64.6 ระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 61.0 สถานภาพสมรส คู่ ร้อยละ 81.7 รายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท ร้อยละ 54.9 รายได้เฉลี่ย 7,928.65 บาท (S.D.=7,487.82) รายได้ต่ำสุด 1,100 บาท รายได้สูงสุด 45,000 บาท ระยะเวลาในการเป็นอสม. ส่วนใหญ่ 1-10 ปี ร้อยละ 61.0 การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 98.8 เฉลี่ย 3.14 ครั้ง(S.D.= 1.36)

การสนับสนุนจากองค์กร พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการสนับสนุนจากองค์กรอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.39(S.D.= 0.28) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.52(S.D.= 0.30) การสนับสนุนจากองค์กร มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ทางบวกกับการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($r=0.660$, $p\text{-value}<0.001$) และตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ได้แก่ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสาร และปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศชาย ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 51.2 ปัญหาและอุปสรรคที่พบส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.2 เรื่อง การสนับสนุนจากองค์กร ด้านงบประมาณ

Krit Tapha. 2010. **The Participation of Village Health Volunteers in the Prevention and Control of Dengue Hemorrhagic Fever at Nongnamsai Sub-District Banphi District Khon Kaen Province.** Master of Public Health Thesis in Public Health Administration, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor : Assoc.Prof. Dr. Prachak Bouphan

ABSTRACT

246525

This study was based on cross-sectional descriptive research. Its objective was to investigate personal attributes and factors for organizational contribution that influenced participation of village health volunteers in prevention and control of dengue hemorrhagic fever at Nongnamsai sub-district Banphai district Khon Kaen province. The population of this study was 143 village health volunteers. The data were collected from 82 subjects by the developed interview forms, which were verified by 3 experts. Then, the form was tested for validity and gained Cronbach's coefficient alpha 0.94. The data were also collected by group discussion with 12 subjects. Data collection was conducted during 1- 31 December 2009. The collected data were analyzed by a computer package program and disseminated by statistical value, percentage, means, standard deviation, Pearson's coefficient and multi-stage regression analysis.

It was revealed that majority of the subjects (63.4%) were female. Their age varied between 51-60 years (45.1%) with average age of 49.3 years old (S.D. = 9.81). The youngest subject was 22 years old, while the youngest one was 64 years old. 64.6% of the subjects practiced agriculture. 61.0% completed primary education. 81.7% had marital status. Most of the subjects (54.9%) had income less than 5,001 baht with average income of 7,928.65 baht (S.D. = 7,487.82). The lowest income was 1,100 baht and the highest was 45,000 baht. The average term of being the volunteer varied between 1 – 10 years (61.0%). 98.8% of the subjects were given trainings on prevention and control of dengue hemorrhagic fever 3.14 times (S.D. = 1.36).

Overall, the level of contribution for the organization was leveled high, accounting for 2.39% (S.D. = 0.28). The level of participation of the subjects was high, accounting for 2.52 (S.D. = 0.30). Organizational contribution had moderate positive relation with the level of participation with statistical significance ($r=0.660$, $p\text{-value}<0.001$). And, the factors that could partly predict the participation included budget, information and male 'contribute, accounting for 51.2%. Most of the problems and obstacles found in the study were associated with organizational contribution and budget.

งานวิทยานิพนธ์นี้มอบส่วนดีให้บุพการี ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และคณาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลาย ๆ ท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ บัวผัน ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พรทิพย์ คำพอ อาจารย์ ดร. มกรพันธ์ จูฑะรสก และอาจารย์สุทิน ชนะบุญ ซึ่งเป็นผู้ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบแนวทางในการพัฒนาวิทยานิพนธ์นี้ และเกิดแรงบันดาลใจอย่างมุ่งมั่นเพื่อให้การศึกษานี้เกิดความสำเร็จได้อย่างภาคภูมิใจ

ขอขอบพระคุณ คุณพชพร ครองยุทธ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มงานพัฒนา บุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น คุณบุญส่ง แสนสุข นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญพิเศษ สาธารณสุขอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ที่ได้กรุณาตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ในการศึกษาครั้งนี้ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ จนใช้ในการวิจัยได้

กราบขอบพระคุณนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น สาธารณสุขอำเภอบ้านไผ่ เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ ที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย ขอขอบพระคุณอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์การวิจัย

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อชาย ตะภา คุณแม่ลิ ตะภา ผู้ให้กำเนิด และท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณกฤษณา ตะภา ค.ญ.กิตติยาพร ตะภา ที่เป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ จนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ไม่ได้เอยนามไว้ ณ ที่นี้ด้วย

กฤษ ตะภา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำอุทิศ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	7
1.5 สมมติฐานการวิจัย	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก	10
2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วม	16
2.3 การมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	23
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนจากองค์กร	29
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	42

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
3.1 รูปแบบการวิจัย	45
3.2 การศึกษาเชิงปริมาณ	45
3.3 การศึกษาเชิงคุณภาพ	54
3.4 จริยธรรมการวิจัย	55
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล	57
4.1 ผลการวิจัย	58
4.2 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	93
4.3 ผลของการสนทนากลุ่ม	94
4.4 การอภิปรายผล	96
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	103
5.1 สรุปผลการวิจัย	103
5.2 ผลของการสนทนากลุ่ม	107
5.3 ข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	118
ภาคผนวก ก ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและค่าความเที่ยง	119
ภาคผนวก ข การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ Regression	135
ภาคผนวก ค ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย	141
ภาคผนวก ง รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	143
ประวัติผู้เขียน	145

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ คุณลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	59
ตารางที่ 2 ภาพรวม จำนวนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของการสนับสนุนองค์การ จำแนกรายด้าน	62
ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลเกี่ยวกับการได้รับปัจจัยด้านการสนับสนุนองค์การในด้านบุคลากร	63
ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลเกี่ยวกับการได้รับปัจจัยการสนับสนุนองค์การในด้านงบประมาณ	65
ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลเกี่ยวกับการได้รับปัจจัยการสนับสนุนองค์การในด้านวัสดุอุปกรณ์	67
ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลเกี่ยวกับการได้รับปัจจัยการสนับสนุนองค์การในด้านข้อมูลข่าวสาร	69
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมรายด้าน	71
ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม	72
ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของการมีส่วนร่วมในการวางแผน	75
ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของการมีส่วนร่วมในการร่วมรับผิดชอบ	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	79
ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	81
ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	83
ตารางที่ 14 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	85
ตารางที่ 15 ค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	88
ตารางที่ 16 ร้อยละของปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใสอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	90
ตารางที่ 17 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองน้ำใสอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น	91

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

หน้า
44